

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 35^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 279

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΜΑΪΟΣ 2023
ΚΑΛΟΜΗΝΑΣ 2023

Χορός Νεολαίας της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

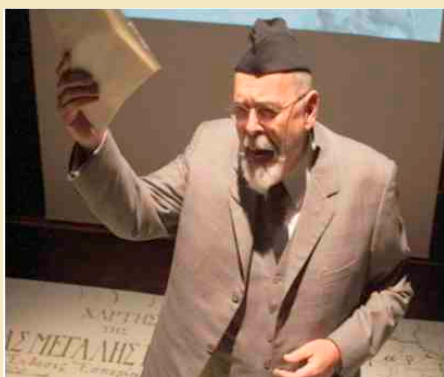
Μοναδική επιτυχία σημείωσε ο ετήσιος χορός του τμήματος Νεολαίας της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 21 Απριλίου 2023, στο Πνευματικό Πολιτιστικό Κέντρο της Λέσχης.

Η αίθουσα ήταν κατάμεστη και η πίστα πάντα γεμάτη με τον κόσμο να διασκεδάει με τους ήχους της Ποντιακής μουσικής της λύρας, του Αγγείου, του κλαρίνου και του νταουλιού.

Συνέχεια στην 2η σελίδα

Επιστολή Ελευθερίου Βενιζέλου με την οποία πρότεινε για το Νόμπελ Ειρήνης τον Μουσταφά Κεμάλ!

Ο αμφιλεγόμενος ρόλος του Ελευθερίου Βενιζέλου στη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου λόγω μη καθαρής θέσης στήριξης των Ελλήνων του Πόντου θα συνεχιστεί όταν αποφεύγοντας να εκμεταλλευτεί την συνεργασία των αντικεμαλικών κινημάτων (ισλαμιστές, Αρμένιοι, Κούρδοι κ.ά.), που θα μπορούσε ενδεχομένως να χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης για την προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων απέναντι στον Κεμάλ Μουσταφά, ξεκίνησε μια «επίθεση» φιλίας προς την Τουρκία, τον μέχρι προ ολίγου δηλαδή δήμιο των Ελλήνων, αλλά και των άλλων μη χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας, στα πλαίσια της εθνοκαθαριστικής πολιτικής των Νεότουρκων. Η «φιλία» αυτή επισημοποιήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1930, όταν υπογράφηκε στην Άγκυρα το Σύμφωνο Ελληνοτουρκικής Φιλίας.

Συνέχεια στην 5η σελίδα

Τράπεζα Κομνηνών - Στεφανόπουλων

Αντιπροσωπεία της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας καθώς και πολυμελής αντιπροσωπεία ποντιακών Συλλόγων, μελών της ΠΟΕ και φορέων, πήρε μέρος στην εκδήλωση «Τράπεζα» των απογόνων Κομνηνών -Στεφανόπουλων στις 17 Απριλίου 2023, δεύτερη ημέρα του Πάσχα, στο μαγευτικό Οίτυλο της Μάνης, η οποία αναβίωσε μετά από 818 χρόνια.

Συνέχεια στην 2η σελίδα

Οι ίδιοι οι Τούρκοι ομολογούν τη γενοκτονία

Murat Yuksel (Βουλευτής - Έπαρχος Κερασούντας)

«Κανένας δεν άκουγε τις εκκλήσεις και τα παράπονα των δυστυχισμένων κατοίκων της Κερασούντας. Κανείς δεν έδινε σημασία στις καταγγελίες τους. Το αρχείο των μηνύσεων στο δικαστικό μέγαρο ήταν γεμάτο με μηνύσεις εναντίον του Τοπάλ Οσμάν. Όμως μια μυστική δύναμη όχι μόνο κάλυπτε τον Τοπάλ Οσμάν, αλλά σε κάθε φόνο και σε κάθε καταγγελία τον βοηθούσε ν' ανέβει πιο ψηλά στην ιεραρχία. Ήταν ο ανώτερος αξιωματικός της Κερασούντας, ήταν το παν. Όλα τα νήματα κινούνταν απ' αυτόν. Έδινε εντολές, απαγόρευε, κρέμαγε, έσφαζε. Κανείς δεν έλεγε ούτε μια κουβέντα».

Συνέχεια στην 3η σελίδα

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας

Τηλ.: 2331072060

Βέροια - Τ.Κ. 59132

Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής

+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ

ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Λ. Πορφύρα 1

591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ

Κωδικός 1000001

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

16 με 20-04-2023

Συμμετοχή της λέσχης σε εκδρομή στην Πελοπόννησο και συμμετοχή σε εκδηλώσεις του Σωματείου Κομνηνών -Στεφανόπουλων.

21-04-2023

Πραγματοποιήθηκε ο ετήσιος χορός της νεολαίας της λέσχης.

23-04-2023

Εκπροσώπηση στη Θεία λειτουργία και εορτή στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου Περιστερώτα, στο Ροδοχώρι Νάουσας.

29-4-2023

Παρουσίαση του θεατρικού έργου "Το στραβόξυλον" στο Χώρο Τεχνών Δήμου Βέροιας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΜΑΪΟΥ 2023

6-5-2023

Εκδήλωση στο 1ο Λύκειο Βέροιας για τη μετονομασία της οδού Ρωσοπροσφύγων σε 19^{ης} Μαΐου.

20-5-2023

Τέλεση του μνημόσυνου ημέρας μνήμης των προγόνων μας

28-5-2023

Τελετή λήξης μαθημάτων τμημάτων εκπαιδευτικής περιόδου 2022-23

Τράπεζα
Κομνηνών - Στεφανόπουλων

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Η μεγάλη εορτή του Συνδέσμου των απανταχού Κομνηνών Στεφανόπουλων «Τράπεζα των Κομνηνών», θεσμοθετήθηκε από τον πρώτο αυτοκράτορα της Τραπεζούντος Αλέξιο μεγάλο Κομνηνό στην Τραπεζούντα στα 1205, την έφερε στο Οίτυλο ο Νικηφόρος Κομνηνός υιός του εσχάτου Αυτοκράτορος «Πόντου, Ιβηρίας, Περσείας και πάσης Ανατολής» Δαυίδ Μεγαλοκομνηνός στα 1472 και την έκανε επίσημη εορτή των Κομνηνών Στεφανόπουλων ο Εγγονός του Νικηφόρου, Στέφανος Κομνηνός στα 1535.

Μετά την πτώση της Τραπεζούντας, το όγδοο παιδί του τελευταίου αυτοκράτορα Δαυίδ Κομνηνού καταφεύγει μαζί με άλλες αρχοντικές οικογένειες του Πόντου στην Μάνη και γίνεται Πρωτογέροντας. Ο Εγγονός του Στέφανος Κομνηνός μετονομάζεται σε Στεφανόπουλο και συνεχίζεται η ιστορία ως τις μέρες μας με τους απογόνους των Κομνηνών Στεφανόπουλων.

Το πρωί της Δευτέρας 17 Απριλίου τελέστηκε λειτουργία στον γραφική εκκλησία του Αγίου Γεωργίου Οίτυλου. Μετά τα πέρας της λειτουργίας, μεγάλη ήταν η συγκίνηση όταν στο προαύλιο του Ι. Ν. Αγίου Γεωργίου του Οίτυλου τον θρήνο για την άλωση της Πόλης καθώς και τα τραγούδια ητέντς επαπατέτανεν και την πατρίδα 'μ έχασα, απέδωσαν στην λύρα ο Κωνσταντίνος Καπουρτίδης και στο τραγούδι η Μαρία Καπουρτίδου και ο Γιώργος Μπίλης.

Πυρρίχιο χορό απέδωσαν με εξαιρετικό τρόπο ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας Χαράλαμπος Καπουρτίδης και ο Παναγιώτης Μουρατίδης σηκώνοντας ρίγη ενθουσιασμού που ακούστηκαν σε ολόκληρο το πανέμορφο πετρόκτιστο Οίτυλο.

Πραγματοποιήθηκε περιφορά των λαβάρων και εικόνων στις γειτονιές των Κομνηνών του Οίτυλου και έγιναν στάσεις σε κάθε γειτονιά των οικογενειών των Κομνηνών - Στεφανόπουλων. Η πομπή πέρασε και από τον οίκο των Κομνηνών που βρίσκεται σε φάση ανέγερσης. Στην συνέχεια μεταφέρθηκαν όλοι στο ξενοδοχείο Λάας του Οίτυλου ιδιοκτησίας του προέδρου τα Αδελφότητας των Κομνηνών Στεφανόπουλων Ιωάννη Μιχαλίτη, όπου έγινε η τελετή της Τράπεζας.

Εκεί μίλησε εξ' αποστάσεως τ. πρόεδρος της αδελφότητας Ιωάννης Κατσουλέας Κομνηνός και χαιρέτισαν ο πρόεδρος της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος Γιώργος Βαρυθυμιάδης, οι εκπρόσωποι των ποντιακών φορέων, ο πρόεδρος της Αδελφότητας των Κομνηνών - Στεφανόπουλων Ιωάννης Μιχαλίτης κ.α.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν:

- Ευξείνους Λέσχη Βέροιας
- Ποντιακός πολιτιστικός σύλλογος Καλλιθέας Συκεών Θεσσαλονίκης
- Ποντιακός σύλλογος «Αναγέννησις» Δενδροποτάμου Θεσσαλονίκης
- Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Καλαμαριάς
- Ιστορικός Όμιλος «Ορφείας» Σερρών
- Ράδιο Ακρίτες

Χαιρετισμό απέστειλε ο σύλλογος Ακρίτες του Πόντου Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης

Το ταξίδι στην Μάνη οργάνωσε το περιοδικό «Πόντος» και τα ταξίδια «Τραπεζούς».

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην Παρασκευής και Σαββάτου από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
ammosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

Χορός Νεολαίας
της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Ήταν μια υπέροχη βραδιά, άριστα οργανωμένη από τα νεότερα μέλη της Ευξείνου Λέσχης και με πολύ καλή διάθεση από όλους όπου πήρε σάρκα και οστά το «ΑΝΘΕΙ ΚΑΙ ΦΕΡΕΙ ΚΙ ΑΛΛΟ».

Όλα τα έσοδα θα διατεθούν για την κατασκευή και διατήρηση της καινοτόμου πλατφόρμας ηλεκτρονικού λεξικού ποντιακής διαλέκτου προς όφελος όλου του Ποντιακού Ελληνισμού.

Το Δ.Σ. της Λέσχης ευχαριστεί τα ηλεκτρονικά μέσα και τις τοπικές εφημερίδες για την προβολή της εκδήλωσης, όλους τους συντελεστές-εθελοντές που συνέβαλαν στην προετοιμασία και την πραγματοποίηση της αλλά κυρίως να ευχαριστήσει όλους τους φίλους και τα μέλη

της Λέσχης που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση, χόρεψαν και διασκεδάσαν, διατηρώντας το κέφι αμείωτο μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.

Μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Αντιδήμαρχος Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Βέροιας και πρώην πρόεδρος της λέσχης κ. Τσαχουρίδης Αλέξανδρος, ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού-Πολιτισμού κ. Ασλανίδης Λάζαρος, ο Αντιδήμαρχος ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κ. Γρηγοριάδης Καλλίστρατος, ο Πρόεδρος του ΣΠΟΣ ΚΜ & Θ της ΠΟΕ κ. Κατσιδής Ευστάθιος, ο π. Πρόεδρος της λέσχης κ. Σαρημυχαλίδης Παύλος και πολλοί εκπρόσωποι των νεολαιών συλλόγων από όλη την Ελλάδα

Οι ίδιοι οι Τούρκοι ομολογούν τη γενοκτονία

Συνέχεια απο την 1η σελίδα

Jemal Nuzxet (Επαρχος Πάφρας)

Στην έκθεσή του γράφει για τις σφαγές των Ελλήνων του Πόντου στην κεμαλοκρατούμενη περιοχή από τις τοπικές αρχές και τις λησitosυμμορίες: «Το παρά τα παράλια του Ευξείνου Πόντου Ελληνικόν στοιχείον, ως εργατικόν και κατέχον το εμπόριον εις χείρας του και πλούσιον, ετύγγανε ο σπουδαιότερος παράγων της περιφερείας αΐτης.Ο Μ. Κεμάλ προς διατήρησιν των τoετών έπρεπε όπως ετοιμάση έδαφος δράσεως δι' αυτάς και ως τοιούτον εύρε το της περιφερείας του Πόντου αι γενικαί σφαγαί.Αι αρπαγαί και εξοντώσεις εις την περιφέρειαν ταύτην ήρχισαν από τον Φεβρουάριον και διήρκησαν μέχρι του Αυγούστου.Αι σφαγαί αύται και εκποτισμοί εξετελέσθησαν ημιεπισήμως τη συμμετοχή και στρατιωτικών και πολιτικών υπαλλήλων, επειδή δε η περιφέρεια αύτη ήτο πολύ εκτενής και πλουσία, εις την καταστροφήν της έλαβον μέρος άτομα εξ όλων των τάξεων. Αι εξ χιλιάδες των Ελλήνων κατοίκων της Πάφρας αποκλεισθείσαι εντός των εκκλησιών του Σλαμαλικ, του Σουλού Δερέ, της Παναγίας και του Γκιokτσεΐ Σου παρεδόθησαν εις το πυρ, και εντός αυτών εκάψαν όλοι: γέροντες, άνδρες, γυναίκες και παιδια, ουδεις εσώθη. Μερικαί εκ των γυναικών οδηγήθησαν εις το εσωτερικόν υπό των τoετών και, αφού ασέλγησαν ει' αυτών, τας εθανάτωσαν.Αι κινηταί περιουσίαι και τα χρήματα των Ελλήνων κατοίκων της Πάφρας ελειηλατήθησαν. Μετά το φρικώδες τούτο έργον αι τoεταί ήλθον εις τον δήμον Αλλά-Τοάμ, όπου παρέταξαν εις γραμμήν τους εις 2.500 χριστιανούς κατοίκους, και παρoύσαντες αυτούς εις τους πρόποδας των ορέων, τους εθανάτωσαν όλους. Εκ των 25.000 Ελλήνων της περιφερείας Πάφρας, Αλλά-Τοάμ ενενήκοντα τοις εκατόν εξοντώθησαν, οι δε εκποτισθέντες εθανατώθησαν εις το εσωτερικόν».

Ισμέτ πασάς (σε μυστική συνεδρίαση)

«Ωρα 2 μ.μ. αρχομένης της συνεδριάσεως λαμβάνει τον λόγον ο Ισμέτ Πασάς. Κύριοι, Σας έχουν ειδοποιήσει ότι εοχηματίσθη μια επιτροπή από Αμερικα -νούς κατ' απαίτησιν του Βεκίλ Πατρίκη Προύσαλη να ενεργήσουν ανακρι- σεις διά τας σφαγάς του Πόντου.Η Σφαγή των Γκισούρηδων έγινε, όταν οι Ρωμαιοι εσήκωσαν επανάστασιν, έσφαξαν πολλούς Τούρκους, ατίμασαν τες χανούμιοες έκαμαν γιάγμα τας περιουσίας των, τότε μόνον έδωσεν διαταγήν το Κέντρον εις τον διοικητήν, ως και τον Τοπάλ Οσμάν Αγά να βάλουν σφαγήν...»

Χακί Χαμύ μπέης (βουλευτής Σινώπης)

«Το πρόσωπό μας θα είναι αιώνια κηλιδωμένο εξαιτίας των εκποπίσεων. Εάν οι εκποτισμοί γίνονται προκειμένου να δολοφονηθούν ανθρώπινες ψυχές, τότε, κύριοι, αυτό είναι άκρως αποτρόπαιο. Μας κηλιδώνει ενώπιον του σύμπαντος κόσμου. Γιατί τότε η κυβέρνηση δεν θα μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της... Τα είδα με τα μάτια μου. Έχουν γίνει αθλιότητες, κύριοι. Οι αθλιότητες που διαπράττουν σήμερα οι υπάλληλοί μας, δεν έχουν γίνει ούτε από τους Άγγλους...».

Γιαχγιά Γκαλίπ (βουλευτής Κίρσεχιρ)

«Το ζήτημα του Πόντου άρχισε πολύ παλιότερα... Ακούγαμε ότι οι υπερασπιστές του Ποντιακού θα κάνουν μια οργάνωση, θα κάνουν μια κυβέρνηση, θα κάνουν αυτό, θα κάνουν εκείνο. Όμως δεν ακούσαμε τίποτα για αντιμετώπιση του προβλήματος με εκποπίσεις ανθρώπων... Κύριοι, πιστέψτε πως, ό,τι κακό συνέβη, συνέβη λόγω των έκτακτων αρμοδιοτήτων που είχαν δοθεί... Εκείνο που θα ανορθώσει μια χώρα είναι οι νόμοι και εκείνο που θα την καταστρέψει η παρανομία. Έκτακτες εξουσίες σημαίνουν απολύτως κατά το κέφι του καθενός να κρεμά και να σφάζει ανθρώπους, να καταστρέφει πόλεις, να γκρεμίζει τα σπίτια που βρίσκει μπροστά του, να εγκαταλείπει το σύμπαν σε μια καταστροφή. Γιατί τα άτομα που ασχολούνται (με την καταστολή), για να μη δώσουν λογαριασμό για κείνους που κλέβουν, πυρπολούν τα σπίτια... Απ' όσους δημιούργησαν το Ποντιακό και από εκείνους που προκάλεσαν κακό για τον Πόντο, από μας υπήρξαν μεγαλύτερες απώλειες... Με πρόφαση τον εκποτισμό των Ποντίων κατέστρεψαν το βιος και τα πράγματα των χωριών... θέλω όλοι να είναι μάρτυρες ότι εγώ δεν συμφωνώ για τον εκποτισμό κανενός. Η εξορία είναι μια βόμβα για τη χώρα. Είναι τρομερό. Πόσα χρόνια μετά θα τα πληρώσουμε... Τους εγκληματίες να τους επιλέξουν τα δικαστήρια, όπως και τους αθώους».

Σαλαχαττίν μπέης (βουλευτής Μερσίνης)

«...100-200 χρόνια τώρα γίνονται κάποιες προσπάθειες για τη βελτίωση της διοίκησης, που δεν είναι ικανοποιητικές. Όσο οι Ευρωπαϊκές δυνάμεις διαπιστώνουν τα σφάλματα της διοίκησής μας θα μας επιτίθενται. Θα ζητήσουν μεταρρυθμίσεις. Έχουν δικαιο στο αίτημά τους; Έχουν. Δεν έχουμε εκτελέσει το καθήκον μας όσον αφορά την προάσπιση της τιμής, της υπόληψης και της περιουσίας του λαού που μας αγκάλιασε όσο μπορούσε με την ιδιότητα του υπηκόου... Μήπως η επιθυμία της Εθνοσυνέλευσης είναι να μην απομείνει κανένας μη μουσουλμάνος, να εξοριστεί και να αφανιστεί μέχρι κι ο τελευταίος; Σε μια τέτοια περίπτωση πώς θα ζήσουμε και πώς θα μπορέσουμε να σταθούμε στον κόσμο; Θα με συγχωρέσετε, αλλά η διευθέτηση αυτού του προβλήματος θα ρυθμίσει τον εθνικό μας βίο. Κύριοι, μια κυβέρνηση, μια κυβέρνηση ισλαμική, μια κυβέρνηση οσμανική, ότι θέλετε πείτε, μια κυβέρνηση τουρκική είναι η κυβέρνηση όλων των υπηκόων που τελούν υπό τις εντολές της, ανεξαρτήτως θρησκείας, φύλου, θρησκευτικού δόγματος. Ή μήπως είναι κυβέρνηση μόνο των μουσουλμάνων; Θα απονείμει ίση δικαιοσύνη; Γιατί θέτουμε μια πολιτική αφανισμού και καταστροφής; Κι ο αφανισμός, όμως, γίνεται με άλλους τρόπους. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι...».

Οσμάν μπέης (βουλευτής Καισαρείας)

«Είναι πολιτική λεηλασίας, καταστροφής».

Ο Σαλαχαττίν μπέης συμφωνώντας θα προσθέσει: «... Ποιός αμαυρούται; Το δυστυχιμένο το έθνος»...και θα διερωτηθεί: «... Σε ποιου άραγε έθνους την ιστορία μπορούν να τιμώνται και να επαινούνται οι φόνους;» Σε παρατήρηση συναδέλφου του ότι «τα ίδια έκαμαν και οι Έλληνες», θα παρατηρήσει ότι «εκείνοι τα έκαμαν πολιτισμένα και όχι με λαδομπογιά».

ΣΧΟΛΙΟ (Νίκος Τουμπουλίδης)

Αυτοί είναι οι δολοφόνοι που επιδόθηκαν στη συστηματική εξόντωση των Ελληνικών πληθυσμών ανατολικά του Αιγαίου και σε κάθε ευκαιρία το ομολογούσαν. Με ιδιαίτερα απάνθρωπο τρόπο εφάρμοσαν σφαγές, βασανιστήρια, εξαναγκαστικό ξεριζωμό και πορείες θανάτου. Η 19η Μαΐου στην Τουρκία είναι εθνική γιορτή αλλά στην Ελλάδα είναι ημέρα πένθους και μνήμης. Η Διεθνοποίηση και η Διεθνής Αναγνώριση και Καταδίκη της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου από την Τουρκία είναι χρέος και ηθική υποχρέωσή μας, προς τους χιλιάδες άταφους νεκρούς μας.

“Δεν ξεχνώ την ημέρα μνήμης και συμμετέχω ενεργά στις εκδηλώσεις γενοκτονίας” ας είναι το σύνθημα μας για πάντα.

Μαθαίνουμε την ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ με τις ελληνικές συνοικίες

Το τείχος αυτό είναι εν μέρει διπλό, αλλ' όχι τόσο παχύ από την ανατολική γωνία του τείχους αρχίζει το ανατολικό σκέλος, που φτάνει μέχρι το Μόλο (ανατολικό άκρο του λιμανιού), όπου βρίσκονταν οι αγορές και οι εμπορικές αποθήκες, που τώρα έχουν μεταβληθεί σε ερείπια το δε λιμάνι, που μέχρι πριν λίγο καιρό διασωζόταν εν μέρει, τώρα όλο σκεπάστηκε από τη Θάλασσα και μόνο όταν έχει Καλοκαιρία προσορμίζονται εκεί μικρά πλοία.

Κοντά στο Μόλο βρίσκεται ο αρχαίος ναός του Αγίου Ιωάννου (τώρα τζαμί). Υπήρχε και άλλος ναός στη μέση του παραλιακού τείχους, αφιερωμένος στον Άγιο Γεώργιο, αλλά κατεδαφίστηκε από τον κατακτητή. Πάνω από αυτόν υπάρχει ένα βαφείο το οποίο έχει μερικές δυσανάγνωστες επιγραφές της εποχής των Κομνηνών, για το οποίο η παράδοση λέει ότι ήταν το νομισματοκοπείο της πόλης, όπως λέει κι ο Φαλμεράνερ. Υπάρχουν, τέλος, και άλλα ναΐδρια εδώ κι εκεί ανάμεσα στα δύο σκέλη του τείχους, που όμως είναι ερειπωμένα.

Έξω από την πόλη του Ιωάννη και προς τα δυτικά ένας ίσιος και μεγάλος δρόμος οδηγεί σε μια πλατεία που ονομαζόταν "Καβάκ μεϊτάνι", όπου υπάρχουν μερικοί τάφοι Μωαμεθανών και ερείπια αρχαίων σπιτιών πάνω από αυτόν και προς τα νότια βρίσκεται το "Τεκίρ τζαήρ", όπου είναι το αμφιθέατρο των Μεγάλων Κομνηνών, το οποίο φαίνεται από τα Ανάκτορα της Ακρόπολης και το οποίο σήμερα κατοικείται από μωαμεθανικές οικογένειες. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει το Εγκώμιο του Ιωάννου Ευγενικού "εις Τραπεζούντα", για να δει τη λαμπρότητα που είχε άλλοτε, την οποία ο Τραπεζούντιος Βησσαρίων την εγκωμίασε ακόμα πιο πολύ.

Κάτω από το "Καβάκ μεϊντάνι" και ανάμεσα στο δυτικό σκέλος και στην παραλία βρίσκεται η συνοικία "Εξώτειχα".Προς τα δυτικά των Εξωτειχών σε απόσταση μισής ώρας, πάνω σε παράλιο επίπεδο λόφο, βρίσκεται ο ναός της Αγίας Σοφίας. Γύρω από το ναό υπήρχε μεγάλη Μονή, που σώζονταν τα ερείπιά της και που είχε χτιστεί από τον Μανουήλ Α' στις αρχές του 17ου αιώνα ο ναός αφαιρέθηκε από τους χριστιανούς και έγινε Τζαμί, χάνοντας πολύ τον αρχαίο του διάκοσμο λόγω της επισκευής που του έκαναν οι Τούρκοι. Η επισκευή αυτή αντί α προσθέσει κάτι, αντίθετα αφαίρεσε πολλά διακοσμητικά του στοιχεία έτσι εξαφανίστηκαν οι εικόνες του Μανουήλ και άλλες, η μόνη Βε που διασώθηκε είναι η εικόνα του Παντοκράτορα πάνω σε θόλο εκεί υπάρχει και το οικοδόμημα των Κομνηνών, που συνητιζόταν και σ' άλλους ναούς και που περιλάβαινε ένα ζωγραφισμένο τραπέζι και πάνω του ένα προσκεφάλι, πάνω στο οποίο κάθεται ένα περισσότερι, ενώ γύρω τους είναι γραμμένο το ρητό του Ευαγγελίου "Το Πνεύμα το Άγιον το παρά του Πατρός εκπορεύεται". Ο ναός αυτός είναι σταυροειδής πτεροειδής και στηρίζεται πάνω σε τέσσερις μεγάλους κίονες, από μάρμαρο Φρυγίας, και έχει τρεις πύλες το έδαφός του ήταν μωσαϊκό αλλά τώρα σκεπάζεται από σανίδια είναι στερεό και συμμετρικό κτίριο, αρκετά ευρύχωρο, έχοντας προς τα ανατολικά του το παρεκκλήσι του Αγίου Σάββα, που τώρα έχει κατεδαφιστεί, και προς τα δυτικά μεγάλο και ψηλό καμπαναριό αυτό έχει τέσσερις ναϊσκούς μέσα του, τον ένα πάνω στον άλλο και είναι γεμάτο εικονογραφίες, τώρα όμως χρησιμεύει ως μιναρές.

Έξω από το ανατολικό σκέλος του τείχους βρίσκεται σήμερα και η νέα πόλη της Τραπεζούντας, καθώς και η αγορά και οι ξενώνες της εδώ βρίσκονται και οι ναοί των Ελλήνων, των Αρμενίων και των Αρμενοκαθολικών οι συνοικίες παίρνουν το όνομά τους από τις εκκλησίες τους, η κυριότερη δε που αποτελεί και τη μητρόπολη, είναι του Αγίου Γεωργίου.

Μετά τον Μόλο (Μουμχανέ), προς τα ανατολικά εκτείνεται η κυρίως αγορά με τα μεγαλύτερα εμπορικά καταστήματα, μεταξύ των οποίων υπάρχει και κάποια αρχαία εμπορική αποθήκη (Πεζεστέν), που έχει σχήμα φρουρίου και χρησιμοποιείται και ως εμπορική αποθήκη αλλά και ως καταφύγιο για άμυνα εναντίον των επιτιθεμένων. Πιο πάνω και προς τα νότια βρίσκεται η ενορία του Αγίου Βασιλείου, με ομώνυμο ναό που χτίστηκε επί Βελισσαρίου, του οποίου η εικόνα, που τον εμφάνιζε έφιππο, σωζόταν μέχρι πριν λίγο καιρό μέσα και έξω από την είσοδο του ναού υπάρχει μάλιστα επιγραφή πάνω στην είσοδο του γυναικωνίτη, που αναφέρεται στον Ιουστινιανό και την οποία δημοσιεύσαμε στα προηγούμενα.

Προς τα ανατολικά του Μόλου βρίσκεται ο ναός του Θεοδώρου Γαβρά, θείου του Δούκα της Τραπεζούντας Κωνσταντίνου, που μαρτύρησε στη Θεοδοσιούπολη, που χτίστηκε από τον ίδιο τον ανεψιό του Κων/νου Γαβρά. Απέναντι από την Ακρόπολη υπάρχει και η Μονή του Αγίου Ευγενίου, αλλά κι αυτή καταστράφηκε και μένει μόνο ο ναός της, κτίσμα του Ιωάννη του Β', σύμφωνα με επιγραφή, που βρίσκεται στη δυτική γωνία του, κοντά στο βάθρο, στην οποία αναγράφεται το όνομα του κτήτορα και το έτος ςζς' Οκτωβρίου κ (δηλ. 20 Οκτωβρίου του 1292). αυτός έπαθε ζημιές από Πυρκαγιά και ανακαινίστηκε από τον Αλέξιο Γ' (1349-1390). Ο ναός αυτός είναι ευρύχωρος και στερεός, χτισμένος πάνω σε μεγάλο υπόγειο (τώρα τζαμί).

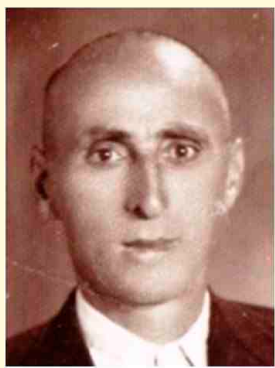
Έπειτα έρχεται ο νεόκτιστος ναός του Αγίου Γρηγορίου, που χτίστηκε πρώτα πάνω σε ελληνικό ναό και γύρω από αυτόν ήταν γυναικείο μοναστήρι που χτίστηκε από τον Ιωάννη Β' (1280-1297) και την Ευδοκία Παλαιολογίνα, που οι μεγαλοπρεπείς εικόνες τους βρίσκονταν στο νάρθηκα του ναού, αλλά σήμερα έχουν σβηστεί από την επίδραση του χρόνου. Απέναντι από το νάρθηκα βρίσκεται και ο τάφος του τελευταίου βασιλιά της Κάτω Σιβηρίας Σολομώντα, που θάφτηκε εκεί στις ό Φεβρουαρίου του 1815. Εδώ είναι και η μητρόπολη, όπου συνήθως εδρεύει ο μητροπολίτης Τραπεζούντας. Και κοντά στο παρεκκλήσι της Αγίας Αναστασίας βρίσκεται το ελληνικό "Φροντιστήριο" (σχολείο) πάνω στην παραλία, ένα τριώροφο και μεγάλο κτίριο, καθώς και το κεντρικό Αλληλοδιδακτικό σχολείο και, παράλληλα μ' αυτά, το Παρθεναγωγείο. Μετά1το ναό του Αγίου Γρηγορίου βρίσκεται η συνοικία της Αγίας Μαρίνας και πάνω απ' αυτήν προς τα νότια το "Ιπποδρόμιο" (μιντάνιν), σύμφωνα με το "Χρονικό" του Μιχαήλ Πανάρετου, το οποίο με λεπτομέρειες περιγράφουν και ο Ευγενικός και ο Βησσαρίων.

Στο λιμάνι του Δαφνού ή Δαφνούντα, που βρίσκεται κάτω από το "Ιπποδρόμιο", βρίσκεται και η ομώνυμη συνοικία ...

ΠΗΓΗ: Τραπεζούντα

Άγιος Ιωάννης-Hagios John Kilisesi (Sotha Kilisesi)

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Ο ΠΟΝΤΟΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ

Ευστάθιου Αθανασιάδη - Τσαντεκίδη (από το ομώνυμο έργο του Γεροστάθη)

Τό ζήτημα της άρχιεπισκοπής Ροδοπόλεως

Από τό 1862 όποτε άκυρώθησαν οί Έθνικοί κανονισμοί μερικοί φιλοπρόοδοι από τή Ματσούκαν καί Γαλλίαναν πού δούλευαν στήν Κωνσταντινούπολη ζήτησαν από τό Πατριαρχείο νά καταργήσει τό έξαρχικό σύστημα κατά τό όποιο τά χωριά πού ήσαν γύρω από τά μοναστήρια ήσαν έξηρητημένα πνευματικώς από αυτά καί νά συστήσει από τά χωριά αυτά νέα μητρόπολη. Τότε πολλοί Τραπεζούντιοι έσπευσαν νά παραστήσουν στή Μ. Έκκλησία ότι συμφερότερη θά ήταν ή συγχώνευσή τους μέ τήν έπαρχία Τραπεζούντος καί αυτό γιά νά μπορέσουν νά βάλουν χέρι στά μοναστήρια καί μάλιστα στού Σουμελά πού είχε πάρα πολλά έσοδα. Ύστερα όμως από άρκετές ένέργειές τους οί κάτοικοι τών έξαρχιών πέτυχαν τό ποθούμενο καί κατά τό 1863 μήνα Μάιον επί πατριάρχου Ίωακείμ Β' έξεδόθη ό συνοδικός τόμος σύμφωνα μέ τόν όποιο τά χωριά τών τριών έξαρχιών άπετέλεσαν ίδιαν άρχιεπισκοπήν υπό τό όνομα Ροδοπόλεως καί ως άρχιερέας αύτου έξελέγη ό Γεννάδιος Μισαηλίδης από τή Γαλλίαναν. Αλλά τότε οί έξαρχίες είτε αύθόρμητα είτε ύποκινούμενες από τούς κατηγόρους, δέν ήθέλησαν νά άναγνωρίσουν τό Γεννάδιο καί έστειλαν άναφορά διαμαρτυρίας πρός τή Μ. Έκκλησία.

Γιά τήν αίτία γράφει ό Έπ. Κυριακίδης. Ήλλως τε τά χωριά ταύτα είναι σχεδόν έρμα άνδρικών έργατικών χειρών, οί δέ έν αύτοίς έναπομήναντες γεωργοί πτωχότατοι, μόλις συντηρούμενοι δι' άρτου άραβοσίτου. Έν τή τοιαύτη των καταστάσει αί Μοναί πάντοτε ύπήρξαν δι αύτούς εύεργετικάί, διότι ου μόνον έφρόντιζον διά τήν συντήρησιν σχολείων έν τοίς χωρίοις καί τήν καλήν τής έκκλησίας των διατήρησιν, αλλά καί πολλούς παρείχαν πολλάκις άρτον καί τροφήν. Έξεναντίας ή διατροφή άρχιερέως ήτο ύπέρ τας δυνάμεις αύτών, όσον δ' έλάχιστα καί άν ύπετίθεντο τά όσα έμελλεν ούτος νά είσπράξη, ήσαν πάντοτε διά τούς πτωχοταίους αύτούς άνθρώπους φόρος μή δυνάμενος νά πληρωθί. Εάν εις ταύτα προστεθί άφ'ένός μέν ή πρός τας Μονάς εύλάβεια, άφ'έτέρου δέ ή έν τώ έργω καταδειχθεΐσα άνικανότης του έκλεγέντος ποιμένος καί ή έν γενεί άποτυχία έν τή πράξει τής έκκλησιαστικής μεταρρυθμίσεως δύναται τις νά έννοήσ η διότι τόσον μέγας ύπήρξεν ό σάλος ό επί τέσσερα όλα έτη συνταράξας τούς τέως ειρηνικωτάτους χωρικούς τών έξαρχειών. Στόν άγώνα αυτόν δυστυχώς έπρωταγωνίσθησαν οί Σανταίοι, καί αύτοί κυρίως έγιναν οί αίτιοι τής διαλύσεως τής Μητροπόλεως.

Τότε ή Μ. Έκκλησία 1865 έστειλε τόν Χαλδίας Γερβάσιο ως έξαρχο γιά νά έξετάσει τήν κατάσταση, αλλά αύτός βρέθηκε σ'ένα λαβύρινθο καταγγελιών. Μερικοί κατήγγειλαν τό Μητροπολίτη γιά παράνομα συνοικέσια καί διαζύγια καί άλλες πράξεις του άντικανονικές. Ό μητροπολίτης κατηγόρησεν όναμαστί τούς μοναχούς ότι αύτοί ύποκινούν τήν κίνηση έναντίον του. Τά μοναστήρια παρεκάλεσαν τό Πατριαρχείο τουλάχιστον νά τούς άπαλλάξει από τήν έποπτεία του Πατριαρχείου. Τό πατριαρχείο τό δέχθηκε καί όρισε κατά τό 1865 Ιουνίου 14 άνώτερο έπόπτη τους τό Μητροπολίτη τής Τραπεζούντας Κωστώντιο.

Καί όμως τά σκάνδαλα δέν έπαυσαν· μεταξύ μάλιστα τών Σανταίων έγιναν διχογνωμίες καί οί ένορίες είχαν διχασθεΐ σέ δύο αντίπαλες μερίδες· οί

ένορίες Πινατάντων, Κοσλαράντων, Τερζάντων καί μέρος από τήν ένορία Ίσχανάντων ήσαν μέ τό μέρος του Μητροπολίτου, οί δέ ένορίες Πιστοφάντων, Τσακαλάντων, Ζουρνατσάντων καί μέρος τών Ίσχανάντων έναντίον.

Καί άναγκάσθηκε ό Πατριάρχης Σωφρόνιος στίς 27 Ιουνίου 1866 νά γράψει στόν ήγούμενο τής Σουμελά «όπως παύσωσι παρέχοντες σκάνδαλα καί ύποκινούντες τούς ειρηνένους (τής κωμοπόλεως Σαντά) έναντίον του άρχιερέως αύτών. Εάν καί μετά τήν άνοχήν ταύτην τής έκκλησίας πληροφορηθώμεν έκ νέου ότι ό ρηθείς ουκ έπαύσατο τών ιδιοτελών αύτου σκοπών καί ενεργειών, ου μόνον άπόβλητος έκ τής μονής γενήσεται αλλά καί τήν πρέπουσαν αύτώ τιμωρίαν ύποστήσεται μεθ'όλης τής αύστηρότητος».

Κατά τά πρώτα δύο χρόνια ό Γεννάδιος δέν τόλμησε νά έπισκεφθεΐ τή Σαντά· τόν τρίτο χρόνο κατά τά μέσα Αύγούστου παρακινούμενος από τούς θιασώτες τής Μητροπόλεως, ήρθε στή Σαντά, αλλά οί αντίπαλοι τόν έδιωξαν καί έφυγε άφορίζοντας τόν άθεόφοβο αύτό λαό. Οί θιασώτες όμως δέν άπελπίσθηκαν, αλλά κοπίασαν γιά νά διαφωτίσουν τό λαό γιά τά πραγματικά συμφέροντά του καί όταν νόμισαν ότι τό κόμμα τους ήταν άρκετά ισχυρό έπροσκύνησαν τόν έπόμενο χρόνο τόν μητροπολίτη πού ήρθε στό Τάσ-κιοπρί καί έγγραψε πρός τούς Σανταίους ότι έρχεται.

Τότε οί αντίπαλοι του έξεστράτευσαν έναντίον του καί τόν έδιωξαν, ένώ εκείνος εύλογοΰσε τόν άμαθη λαό πού δέν ήξερε τί έκαμνε.

Ό Γεννάδιος πήγε στήν Άργυρούπολη καί κατάγγειλε τούς Σανταίους οί όποιοι όμως πρόφθασαν καί δωροδόκησαν τόν πασά καί έτσι άθωώθηκαν. Από τήν στάση τών Σανταίων πήραν θάρρος καί οί άλλοι καί ή κατάσταση έφθασε στό άπροχώρητο. Στά 1867 τό πατριαρχείο έστειλεν έξάρχους τόν άρχιμανδρίτη Χρύσανθο καί τό Θεόδωρο Κυριακίδη, οί όποιοι δυστυχώς έσυμβούλεψαν νά καταργηθεΐ ή μητρόπολις. Τό πατριαρχείο διόρισεν έπιτροπή από τούς μητροπολίτες Κυζίκου Νικόδημο καί Χίου Γρηγόριο πού σύστησαν καί αύτοί τήν κατάργηση καί στά 1867 ό πατριάρχης Γρηγόριος ό ΣΤ' έγγραψε στά μοναστήρια «όπως αναλάβητε αύθις τήν έκκλησιαστικήν καί πνευματικήν διακυβέρνησιν καί προστασίαν τών ειρηνένων χωρίων, όσα άνέκαθεν ύπήρχον ύποκείμενα τώ ιερῷ ύμών μοναστηρίω....».

Δέν πέρασαν πολλά χρόνια καί οί θιασώτες τής άρχιεπισκοπής υπέβαλαν στά 1874 άναφορά στό Πατριαρχείο ζητώντας νά άνασυστήσ η τήν άρχιεπισκοπή αλλά καί οί αντίπαλοι υπέβαλαν άναφορά έναντίον τής άνασύστασης. Τότε τό Πατριαρχείο γιά νά καταλάβει ποιά ήταν ή γνώμη τής πλειοψηφίας έστειλε τόν επίσκοπο Χαριουπόλεως Γεννάδιο καί τόν διάκονο του Πατριαρχείου Νεκτάριο στους όποιους έδωσεν έντολή νά κάμωσι τίς έρευνες χωρίς οί μοναχοί νά επηρεάσουν τίς γνώμες τών χωρικών. Η έπιτροπή αύτή στίς 22 Σεπτεμβρίου έκάλεσε γενική συνεδρίαση τών Σανταίων στήν όποία οί πρόεδροι τών συνοικιών υπέγραψαν καί έσφράγισαν άναφορά υπέρ τής έξαρχίας. Η έπιτροπή πήγε στή Γαλλίαναν καί στίς 26 έκάλεσε γενική συνεδρίαση στή συνοικία Άρμενή όπου άλλοι μέν άπεφάνθησαν υπέρ καί άλλοι κατά. Οί κάτοικοι του Μισακλάντων όλοι υπέρ.

Από τήν Άρμενή πήγε στά Λιβερά όπου σχεδόν όλοι άπεφάνθησαν κατά τής άρχιεπισκοπής. Τό ίδιο καί στήν Κουσιπή μέ τά χωριά πού είναι γύρω της, καί στό Χορτοκόπι. Από τούς κατοίκους τής Πουτίζας καί τών χωριών της άλλοι ήσαν υπέρ καί άλλοι κατά. Τό ίδιο καί στο Χαψί-κιοϊ. Οί κάτοικοι τής Δάκαχας, τής Σπέλιας καί τών 4 συνοικισμών της όλοι υπέρ.

Καί τό συμπέρασμα:

Ό,τι καθ'όλην τήν περιοδείαν ήμών ήδυνήθημεν νά συμπεράνωμεν ως πρός τό ζήτημα τούτο είναι ότι

άπαντες έν γενεί οί χριστιανοί έπιθυμοΰσαν άρχιερέα. Αλλ' οί μέν διότι νομίζουν ότι δυσαρεστήσουσι τούς συγγενείς αύτών πατέρας τών ιερών μονών οί δέ, διότι τήν πενίαν αύτών αναλογιζόμενοι καί άνεπαρκή τά πρός τόν άρχιερέα παρ' αύτών δικαιώματα νομίζοντες φοβοΰνται μή εις άδικίας ό άρχιερεύς ύποπέση, άλλοι δέ διότι πτωχοί όντες καί εις πᾶσαν αύτών άνάγκην καταφεύγοντες ως εις άσυλον εις τας ιεράς Μονάς περιθάλλονται καί τρέφονται ύπ' αύτών καί διά τούτο φοβοΰνται μή στερηθώσι τής τοιάτης παρὰ τών ιερών μονών βοηθείας καί άντιλήψεως συνεπεία τής άνασυστάσεως τής άρχιεπισκοπής, διά ταύτα πάντα προτιμώσι όπως ήδη έχουσι καί δέν γνωμοδοτοΰσι υπέρ τής άνασυστάσεως τής άρχιεπισκοπής. Ό Φιλ. Χειμωνίδης επιλέγει: Μετά τοιαύτην έκθεσιν έπόμενον ήτο ή Μ. Έκκλησία νά προβή εις τήν άνασύστασιν, άλλ' άντί τούτου (του Πατριάρχου δωροδοκηθέντος υπό...300 λιρών) άνεκάλεσε τήν περί άνασυστάσεως άπόφασιν αύτης:

«Οί καλοί όμως καί άριστοι σκοποί, γράφει ό πρώτος κατόπιν μητροπολίτης Ροδοπόλεως Γερβάσιος, προσωρινώς μόνον ύποκύπτουσι καί ύποχωροΰσι, πάλιν δέ έν καιρῷ εύθέτῳ δίκην ήλιακών άκτίων εύεργετικών διά τών νεφών προβάλλουσι, καί επιφαίνονται μετά μειζονος μάλιστα τήν δευτέραν φοράν έλπίδος καί έπιτυχίας θετικωτέρας τε όσον καί βεβαιωτέρας.

Καί λοιπόν οί ρηξικέλευθοι εκπρόσωποι τών χριστιανών τών τριών έξαρχειών, ιδίως από τά χωριά Λιβερά, Σάντα, Δακάχα, Κουσιπή, Κούταλα, Κάτω Χαρτοκόπι, Σπέλια, Κουταλά, Μισαηλάντων καί Μανδρανόη, δέν έλειψαν εύτυχώς καί τήν φοράν ταύτην, καί τά μέγιστα δραστήρια καί άποφασιστικά αύτών διαβήματα έστέφθησαν υπό πλήρους έπιτυχίας. Ούτως άρχομένου του Νοεμβρίου του 1902 έξεδόθη ή περί άνασυστάσεως τής έπαρχίας Ροδοπόλεως πατριαρχικός καί συνοδικός τόμος».

(συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος)

Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού

Τον Νοέμβριο του 2001 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ανακήρυξε την **21η Μαΐου** ως Παγκόσμια Ημέρα για την Πολιτισμική Διαφορετικότητα, τον Διάλογο και την Ανάπτυξη (World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development). Κάλεσε όλα τα κράτη - μέλη, τις διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις να διοργανώσουν εκδηλώσεις, που θα διευρύνουν τη γνώση των λαών σχετικά με τον παγκόσμιο πολιτιστικό πλούτο και να ενθαρρύνουν μέσω της εκπαίδευσης και των μέσων μαζικής ενημέρωσης τη γνώση της αξίας της πολιτισμικής διαφορετικότητας.

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας ξεπερνώντας τα 65 χρόνια ύπαρξης και δράσης στα πολιτισμικά δρώμενα του ποντιακού χώρου συνεχίζει όλο και ποιο δυναμικά τις δράσεις της, με σκοπό την διατήρηση και διάδοση της ιστορίας και της πολιτιστικής παράδοσης των ποντίων.

Μουσικά όργανα του Πόντου

Αγγείον ή τουλούμ' ή τουλούμ' ζουρνά (τσαμπούνα ή γκάιντα)

Συνέχεια από το τεύχος 278

... Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να μαλακώσουν οι τρίχες και να βγαίνουν εύκολα (εφτουλίζαν` ατο). Ένας άλλος τρόπος για να αφαιρέσουν τις τρίχες από το δέρμα ήταν με το ``μαλέζ``. Ζέσταιναν νερό μέσα στο οποίο έριχναν καλαμποκίσιο αλεύρι, τόσο όσο να γίνει μια παχύρρευστη μάζα. Ζεστή όπως ήταν , την άπλωναν στο εσωτερικό του δέρματος και το άφηναν για 3-4 μέρες ώστε να ξινίσει. Με αυτόν τον τρόπο έβγαιναν εύκολα οι τρίχες. Κατόπιν το έβαζαν για 2-3 μέρες μέσα σε γάλα για να ασπρίσει.

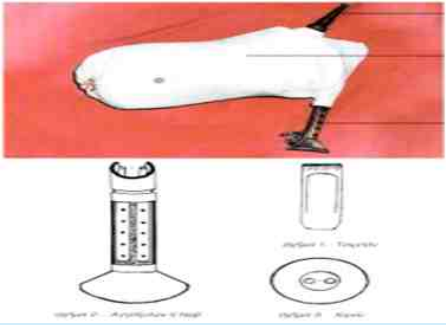
Καθαρό όπως ήταν τώρα το δέρμα από τρίχες, το έτριβαν για να μαλακώσει με γυαλί, ή πάνω σε ξύλο ή σε πέτρα. Αφού είχαν κόψει το πίσω μέρος του δέρματος (πόδια και ουρά) το γυρνούσαν μέσα-έξω και το έδεναν σφιχτά με κερωμένο σπάγκο. Μετά το γυρνούσαν ανάποδα, έβγαζαν τον λαιμό από το άνοιγμα του ενός ποδιού και τον έδεναν με τον ίδιο τρόπο. Στο δέσιμο του λαιμού καμιά φορά κολλούσαν κομμάτια καθρέφτη ή κρεμούσαν μεταξωτά πισκούλια (φούντες). Κατόπιν στερέωναν τη στομωτήρα (επιστόμιο) στο ένα πόδι. Αυτό γινόταν με δύο τρόπους: ή περνούσαν τη μια άκρη του δέρματος από την οπή του άλλου ποδιού και το έδεναν πάλι με κερωμένο σπάγγο, οπότε το δέσιμο ήταν εσωτερικό, ή διπλωναν ελαφρά την άκρη και το έδεναν εξωτερικά. Σε ποιο πόδι θα έμπαινε η στομωτήρα και σε ποιο το αγγόζυλο, ήταν αποκλειστικά θέμα του πώς βόλευε τον οργανοπαίχτη. Εάν ήθελε να κρατάει το αγγείο με την αριστερή μασχάλη, η στομωτήρα έμπαινε στο αριστερό πόδι και το αγγόζυλο στο δεξί. Εάν ήθελε να το κρατάει στα δεξιά, τότε έμπαιναν αντίθετα.

Η στομωτήρα ή φουσερόν ήταν ένα κωνικό ξύλο που στην βάση του είχε δεμένο ή καρφωμένο ένα κομμάτι δέρμα (αλεπόν) λίγο μεγαλύτερο από την οπή, έτσι ώστε όταν φυσούσε ο οργανοπαίχτης αυτό άνοιγε και επέτρεπε στον αέρα να περάσει. Όταν πιεζόταν ανάποδα έφραζε την οπή και δεν επέτρεπε στον αέρα να φύγει. Αυτό του έδινε τη δυνατότητα να τραγουδάει χωρίς να χρειάζεται να φουσκώνει το όργανο συνεχώς. Όταν δεν υπήρχε ο αλεπόν, ήταν υποχρεωμένος να φράζει την οπή με την γλώσσα, κάτι που του αφαιρούσε τη δυνατότητα να τραγουδάει.

Στο κάτω μέρος του κώνου, εξωτερικά στη διάμετρο, είχε μία εσοχή (αυλάκι) μέσα στην οποία φώλιαζε το δέρμα με το δέσιμο για να μην γλιστράει και να έχει καλή εφαρμογή. Στην απέναντι οπή στερεώνεται το αγγόζυλον. Αυτό είναι πάντα δεμένο εξωτερικά με ένα σπάγγο, στην μέση του οποίου είναι δεμένο ένα κουμπί. Πρώτα ο οργανοπαίχτης τυλίγει τον σπάγγο 4-5 φορές γύρω από το αγγόζυλο στο αυλάκι που υπάρχει γύρω από τη διάμετρο, ώστε τα τοιμπόνια να βρίσκονται μέσα στον ασκό, και δένει γερά το δέρμα. Μετά τυλίγει τον υπόλοιπο σπάγγο γύρω από το κουμπί – έτσι δεν χρειάζεται να κάνει κόμπο και μπορεί να το λύσει εύκολα όταν θα θελήσει να αλλάξει τοιμπόνια ή να κουρντίσει.

Στην εσοχή του αγγόζυλου υπάρχουν δύο παράλληλοι σωλήνες που παλαιότερα ήταν από καλάμια, ενώ σήμερα μπορεί να είναι μεταλλικοί. Είναι στερεωμένοι με κερί για να μην υπάρχει διαρροή αέρα και επάνω τους είναι ανοιγμένες από 5 τρύπες ίδιου μεγέθους που ισαπέχουν μεταξύ τους. Οι σωλήνες ξεκινούν από την μια άκρη που είναι μέσα στον ασκό και καταλήγουν πρόσωπο με το εσωτερικό του χωνιού. Πάνω σε αφτούς τους σωλήνες στηρίζονται τα τοιμπόνια. Τα τοιμπόνια είναι αυτά που παίζουν τον πρώτο ρόλο στην καλή ποιότητα του ήχου. ``Οι μικροί καλαμένιοι σωλήνες με τα γλωσσίδια, 4 έως 6,5 εκατοστά μήκος και διάμετρο 7 έως 10 χιλιοστά, κόβονται καλλίτερα εάν μπουν πρώτα μέσα σε γάλα όπου το καλάμι μαλακώνει. Για να ταιριάζουν τα τοιμπόνια, να δίνουν δηλαδή της ίδιας οξύτητας φθόγγο, πρέπει οι καλαμένιοι σωλήνες τους να έχουν το ίδιο μήκος και την ίδια εσωτερική διάμετρο και τα τοιμπόνια τους το ίδιο μήκος, πλάτος και πάχος. Επειδή αυτό είναι αδύνατον λύνουν το πρόβλημα με το κερί`` (Φοίβος Ανωγειανάκης).

Βάζουν λίγο κερί στη βάση του τοιμπονιού, κονταίνουν τη γλώσσα και συνεπώς αλλοιώνεται το τονικό ύψος της φωνής του. Ένας άλλος τρόπος είναι να ξύσουν λίγο την γλώσσα. Όσο πιο χοντρή είναι, τόσο πιο ψηλή (ζιλ) φωνή βγάζει, όσο λεπταίνει τόσο πιο μπάσα (καπάν) γίνεται. Όλη αυτή η διαδικασία γίνεται για να πετύχουν την ίδια τονικότητα και στα δύο τοιμπόνια, να βγάζουν δηλαδή το ίδιο τονικό ύψος, και όχι για να αλλάζουν ριζικά είναι να τοποθετηθεί κλωστή στη σχισμή που σχηματίζει το γλωσσίδι. Όσο πιο κοντά στη βάση βρίσκεται η κλωστή , τόσο μεγαλύτερο είναι το

άνοιγμα του γλωσσιδιού, τόσο περισσότερο μπάσα (καπάν) είναι η φωνή, και αντιστρόφως.

Το αγγείον παίζεται με το πόστ` κρατημένο από την μασχάλη και ο οργανοπαίχτης που λέγεται τουλουμτζής παίρνει αναπνοή με το διάφραγμα και όχι με το στήθος, γι αυτό και μπορεί να φυσάει πολλές ώρες χωρίς να κουράζεται. Η πίεση του αέρα στις γλώσσες γίνεται με το φύσημα από την στομωτήρα και το σφίξιμο του ασκού που κάνει ο τουλουμτζής. Όταν σταματάει προσωρινά το φύσημα, για να μην ελαττωθεί η πίεση του αέρα πιέζει περισσότερο το πόστ` και την πίεση αυτή την χαλαρώνει μόλις αρχίσει και πάλι να φυσάει. Χάρη στην ισορροπία αυτή πίεση κατορθώνει να κρατάει σταθερή την πίεση του αέρα στις γλώσσες και μαζί σταθερό το ύψος των φθόγγων. Η συνηθισμένη θέση των δαχτύλων πάνω στους άλλους είναι: ο δείκτης και ο μέσος του αριστερού χεριού στις δύο πρώτες (από τα πάνω) τρύπες και ο δείκτης, ο μέσος και ο παράμεσος του δεξιού χεριού στις υπόλοιπες τρεις. Κάθε δάχτυλο πατάει και τις δύο τρύπες στους παράλληλους αυλούς.

Το καλό παίξιμο χαρακτηρίζεται από τα ``στολίδια`` με τα οποία ο οργανοπαίχτης καλλωπίζει διαρκώς τη μελωδία. Τα στολίδια αυτά είναι κυρίως οι γρήγορες μικρές νότες και το τσάκισμα της φωνής, όπου μια νότα της μελωδίας επαναλαμβάνεται γρήγορα αφού προηγηθεί η αμέσως ψηλότερη ή χαμηλότερη από αυτήν νότα. Παράλληλα με τα μελωδικά στολίδια, κλείνοντας τη μια μόνο από τις δύο απέναντι τρύπες, πότε του ενός και πότε του άλλου αυλού, πετυχαίνει ένα ιδιότυπο πολυφωνικό άκουσμα (δίπλασμαν).

Συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος

Επιστολή Ελευθερίου Βενιζέλου με την οποία πρότεινε για το Νόμπελ Ειρήνης τον Μουσταφά Κεμάλ!

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Ο Βενιζέλος λίγα χρόνια αργότερα, θα προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα, όταν με επιστολή του προς την νορβηγική επιτροπή του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης, με ημερομηνία 12 Ιανουαρίου 1934, θα προτείνει ως υποψήφιο διεκδικητή του τον Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ! Τον κύριο δηλαδή υπεύθυνο της εξολόθρευσης συμπαγών πληθυσμών, όπως των Ελλήνων και των Αρμενίων.

Το όλο κείμενο της επιστολής, είναι πραγματικά «καταπληκτικό», με την έννοια, πως αν ο ίδιος ο Κεμάλ το διάβαζε, χωρίς να γνωρίζει τον συντάκτη του, πιθανότατα θα θεωρούσε πως αυτός θα ήταν κάποιος φίλος του· σίγουρα όμως, όχι Έλληνας. Κι αυτό γιατί, ο Ελευθέριος Βενιζέλος δεν περιορίστηκε σε απλές και τυπικές φιλοφρονήσεις που φυσικά απαιτούσε η περίπτωση, αλλά με τα γραφόμενά του προσβάλλει ευθέως την μνήμη και το συναίσθημα των Ελλήνων προσφύγων και ουσιαστικά δικαιολογεί τον βίαιο εκτοπισμό του Ελληνισμού του Πόντου και της Μικράς Ασίας.

Το προκλητικό κείμενο της επιστολής, που περνάει στα όρια του κατάπτυστου, είναι το ακόλουθο και καλό είναι γνωρίζουμε όλες τις αλήθειες για τους μεγάλους «ηγέτες μας».

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 1934

Κύριε Πρόεδρε,

Για περίπου επτά αιώνες ολόκληρη η Μέση Ανατολή και μεγάλο τμήμα της Κεντρικής Ευρώπης αποτέλεσαν θέατρο αιματηρών πολέμων. Κύρια αιτία γι' αυτούς, ήταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία και το απολυταρχικό καθεστώς των Σουλτάνων. Η υποδούλωση χριστιανικών λαών, οι θρησκευτικοί πόλεμοι του Σταυρού εναντίον της Ημισελήνου που μοιραία επακολούθησαν και οι διαδοχικές εξεγέρσεις όλων αυτών των λαών που προσέβλεπαν στην απελευθέρωσή τους δημιουργούσαν μια κατάσταση πραγμάτων που θα παρέμενε μόνιμη πηγή κινδύνων όσο η Οθωμανική Αυτοκρατορία διατηρούσε τα ίχνη που της είχαν αφήσει οι Σουλτάνοι. Η εγκαθίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας το 1922, όταν το εθνικό κίνημα του Μουσταφά Κεμάλ Πασά θριάμβευσε επί των αντιπάλων του, έθεσε οριστικά τέλος σ' αυτή την κατάσταση αστάθειας και μισαλλοδοξίας.

Πράγματι, σπάνια στη ζωή ενός έθνους πραγματοποιήθηκε σε τόσο λίγο χρόνο μια αλλαγή τόσο ριζική. Μια παρακμάζουσα αυτοκρατορία που ζούσε υπό θεοκρατικό καθεστώς στο οποίο οι έννοιες του δικαίου και της θρησκείας συγχέονταν μετατράπηκε σ' ένα εθνικό και σύγχρονο κράτος, γεμάτο ενέργεια και ζωή.

Με την ώθηση του μεγάλου μεταρρυθμιστή Μουσταφά Κεμάλ το απολυταρχικό καθεστώς των Σουλτάνων καταλύθηκε και το κράτος κατέστη αληθινά κοσμικό. Το έθνος ολόκληρο στράφηκε προς την πρόοδο, με την θεμιτή φιλοδοξία να ενταχθεί

Συνέχεια στην 6η σελίδα

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΙΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ 11 ΗΜΕΡΕΣ

Από 28-07-23 έως 07-08-2023

Όλες οι λεπτομέρειες της εκδρομής στο τεύχος 278, μηνός Απριλίου 2023

Ο Καλομηνάς (Μάιος)

Εν ο πέμπτω μηνί τη χρονίᾳ, ἵστε λει-
μας το Γρηγοριανόν ημερολόγιον κι εχ' 31
ημέρας.

Ο Μάιος λέγεται Καλομηνάς... από
το επίθετο καλός και το ουσιαστικό μήνας.
Σύμβολο της άνοιξης και της νεότητας ο
Μάιος! Ο μήνας των λουλουδιών, της
βλάστησης και της καρποφορίας. Τι
σήμαινε όμως για τους Πόντιους ο μήνας
των λουλουδιών.

Απ' το ουσιαστικό καλομηνάς και
την κατάληξη "εσιν" παράγεται κατά
τόπους το επίθετο καλομηνέσιν
(Κερασούντα), Καλομηνέσ' (Κοτύωρα-
Τραπεζούντα και Χαλδία). Το πρωί της
πρωτομαγιάς έτρωγαν άρτο που είχαν
φυλάξει από τη Μεγάλη Πέμπτη και
έπιναν γάλα. Αμέσως μετά έφτιαχναν
στεφάνια με λουλούδια και τα κρεμούσαν έξω από την πόρτα του σπιτιού τους, πιστεύοντας
ότι θα έχουν την υγεία και τη ζωντάνια της φύσης και οι τσοπάνοι με τις παρχαρομάνες
έβγαζαν τα ζώα από το μαντρί, να βοσκήσουν και να κατεβάσουν γάλα, στολίζοντάς τα με
κορδέλες και κουδούνια. Μέχρι το τέλος του μήνα τα ανέβαζαν στα παρχάρια. Μπορεί ο
Μάιος να είναι ο τελευταίος μήνας της Άνοιξης αλλά στον Πόντο ήταν ένας βροχερός μήνας
και μάλιστα σε πολλές περιοχές έπεφτε και χαλάζι.

Ο Μάιος στον Πόντο συνοδευόταν από διάφορες προλήψεις και δοξασίες. Οι
Πόντιοι πίστευαν ότι τον μήνα αυτό κινδύνευαν από τα μάγια, γι αυτό και προσπαθούσαν
να προφυλαχθούν με σκόρδα και μαγιοβότανα. Πίστευαν επίσης ότι παιδί που γεννιέται τον
Μάη (Καλομηνέσ' παιδίν) είναι όμορφο, γελαστό, τυχερό, αξιαγάπητο και ρέπει προς τον
έρωτα.

Πολλά τα δίστιχα της αγάπης, του μόχθου της ξενιτιάς καθώς και δοξασίες,
γνωμικά και παροιμίες που υπάρχουν από τα οποία μερικά θα αναφέρουμε
παρακάτω:

"Έρθεν ο Καλομηνάς, πια γάλαν, αν πεινάς"

"'Όνταν έρτ' ο Καλομηνάς, φυτρώνε τα χορτάρια, ντ' έμορφα επρασίνισαν τα τσόλια τα
παρχάρια."

"..Καλομηνά χαρά 'κι γίνεται, μαϊσσοούνταν οι νεόπαντροι και ίλιαμ' η τα ένυφος."

"..Το αίμαν ατουν γλυκην εν' ήτ' οστούδ' ν' ατουν αγαπίεται."

"..Ο Μάρτ'ς οντάν μαρτεύκεται, διαβαίν τον Καλαντάρη κι οντάν καλομηνεύκεται, διαβαίν
τον καλοκαίρην.."

"Καλομηνά πα είδα 'σε και ξάν' το μυτί σ' ύλιζεν."

"...Έρθεν κι ο Καλομηνάς, όλ' τρών' κι εσύ πεινάς."

Επιστολή Ελευθερίου Βενιζέλου με την οποία πρότεινε για το Νόμπελ Ειρήνης τον Μουσταφά Κεμάλ!

Συνέχεια απο την 5η σελίδα

στην πρωτοπορία των πολιτισμένων λαών.

Όμως το κίνημα για την εδραίωση της ειρήνης
προχώρησε από κοινού με όλες εκείνες τις εσωτερικές
μεταρρυθμίσεις που προσέδωσαν στο νέο κυρίως εθνικό
κράτος της Τουρκίας την σημερινή του μορφή.
Πράγματι η Τουρκία δεν δίστασε να αποδεχθεί ειλικρινά
την απώλεια επαρχιών όπου κατοικούσαν άλλες
εθνότητες και, ικανοποιημένη πραγματικά με τα εθνικά
και πολιτικά της σύνορα όπως καθορίστηκαν από τις
Συνθήκες, έγινε αληθινός στολβάτης της ειρήνης στην
Εγγύς Ανατολή.

Είμαστε εμείς οι Έλληνες που αιματηροί αγώνες αιώνων
μας είχαν φέρει σε κατάσταση διαρκούς ανταγωνισμού με
την Τουρκία οι πρώτοι που είχαμε την ευκαιρία να
αισθανθούμε τις συνέπειες αυτής της βαθιάς αλλαγής
στη χώρα αυτή, διάδοχο της παλιάς Οθωμανικής
Αυτοκρατορίας. Από την επόμενη μέρα της
Μικρασιατικής Καταστροφής, διαβλέποντας την
δυνατότητα συνεννόησης με την αναγεννημένη
Τουρκία, που προέκυψε από τον πόλεμο ως εθνικό
κράτος, της απλώσαμε το χέρι και το δέχτηκε με
ειλικρίνεια.

Από αυτήν την προσέγγιση, που μπορεί να χρησιμεύσει
ως παράδειγμα για τη δυνατότητα συνεννόησης ακόμη
και μεταξύ λαών που τους χώρισαν οι πιο σοβαρές
διαφορές, όταν αυτοί διαποτιστούν με την ειλικρινή
επιθυμία για ειρήνη, προέκυψαν μόνο καλά, τόσο για τις
δύο ενδιαφερόμενες χώρες όσο και για τη διατήρηση της
ειρήνης στην Εγγύς Ανατολή.

Ο άνθρωπος στον οποίο οφείλεται αυτή η πολύτιμη
συμβολή στην ειρήνη δεν είναι άλλος από τον Πρόεδρο
της Τουρκικής Δημοκρατίας Μουσταφά Κεμάλ Πασά.

Έχω λοιπόν την τιμή ως αρχηγός της Ελληνικής
Κυβέρνησης το 1930, όταν η υπογραφή του
Ελληνοτουρκικού Συμφώνου σηματοδότησε μια νέα
εποχή στην πορεία της Εγγύς Ανατολής προς την
ειρήνη, να υποβάλλω την υποψηφιότητα του Μουσταφά
Κεμάλ Πασά για την διακεκριμένη τιμή του βραβείου
Νόμπελ για την Ειρήνη.

Με βαθύτατη εκτίμηση
Ε. Κ. Βενιζέλος

Φωτο από Ξενοδοχείο «Άγκορα Παλλάς»
Στη δεξίωση προς τιμήν του Έλληνα
πρωθυπουργού, από αριστερά, η Λατιφέ χανούμ,
σύζυγος του Κεμάλ, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, η
Έλενα Βενιζέλου και ο Μουσταφά Κεμάλ.

Αναδημοσίευση από το τεύχος 231 του Αργοναυτή